

Radiofragment over ex-delinquenten

Interviewer: Als een ex-gevangene weer aan het werk wil, is dat niet gemakkelijk. Een aantal komt wel weer aan de slag, maar dat geldt zeker niet voor iedereen. De banen liggen natuurlijk niet voor het oprapen. In het algemeen al niet, en waarom zou je als werkgever iemand met een strafblad in dienst nemen? Athena Louma Talale werkt voor de organisatie Gevangenzorg Nederland en begeleidt ex-gevangenen naar een nieuwe baan. Goedemiddag, mevrouw Talale.

Mevrouw Talale: Goedemiddag.

Interviewer: Hoe lastig is het voor ex-delinquenten om weer aan het werk te komen?

Mevrouw Talale: Nou, over het algemeen is dat heel erg lastig vanwege het opgelopen imago probleem.

Interviewer: En je moet dat natuurlijk wel melden in een sollicitatiegesprek. Je kan niet zeggen: 'Nou, ik weet van niks.'

Mevrouw Talale: Nee, sowieso heb je dan een lege periode, waarin je niet gewerkt hebt, en dat moet dan dus wel verklaard worden.

Interviewer: Ja. Wat voor mensen komen er bij u over het algemeen?

Mevrouw Talale: Over het algemeen melden zich gevangenen bij ons, maar ook ex-gevangenen. En zij hebben dan informatie over onze organisatie gelezen en gehoord, en willen dolgraag na hun detentie weer hun leven oppakken.

Interviewer: En hoe gaat u dan te werk? Want u kent dus de hobbels op de weg.

Mevrouw Talale: Ja, nou, wij houden dan zodra ze zich melden een intakegesprek met hen, en dat houdt dan in dat we allerlei dingen met ze doorspreken, algemene zaken, persoonlijke zaken en praktische zaken.

Interviewer: Dus zo iets als 'Trek een net pak aan', dat soort dingen, kan ik me voorstellen. Maar ook hoe ze zich moeten gedragen in zo'n gesprek?

Mevrouw Talale: Nee, daar gaat het niet over in zo'n allereerste gesprek: wij willen eerst gewoon weten: 'Joh, waarom en op welk gebied wil je hulp, en hoe wil je dat wij jou helpen?' Ja, dus dat is de opzet van het eerste gesprek.

Interviewer: Maar ik kan me voorstellen, als je heel lang binnen de gevangenis-muren hebt gezeten, dan heb je geen flauw idee, toch, hoe je dat moet aanpakken?

Mevrouw Talale: Nee, dat klopt inderdaad. Naar aanleiding van de intake krijgen ze bezoek van een van onze medewerkers. En dan wordt verder gekeken hoe wij een gedetineerde kunnen begeleiden naar de tijd na hun detentie.

Interviewer: Zijn er eigenlijk werkgevers die deze mensen echt wel een kans willen geven, die dus zeggen: 'Nou, kom maar op met die mensen, die kunnen we juist goed gebruiken'?

Mevrouw Talale: Jazeker. Het gaat dan wel voornamelijk om, moet u zich voorstellen, fysiek zware werkzaamheden, werkzaamheden die toch wel door de 'gewone' mens, tussen aanhalingstekens, als onplezierig worden ervaren.

Interviewer: Naar dat soort werk zijn deze mensen goed te bemiddelen, zegt u eigenlijk.

Mevrouw Talale: Ja, dat klopt.

Interviewer: We praten hierover door met Ed Kooijmans. Hij is directeur van bouwbedrijf Van Aspe in Eindhoven. Hij helpt moeilijk plaatsbare mensen aan werk, onder wie drie ex-gevangenen. Meneer Kooijmans, zijn er nou ook nog voordelen aan het aannemen van een ex-gedetineerde werknemer?

Dhr Kooijmans: Nee, er is geen specifiek voordeel. Wat wij doen is heel duidelijk aangeven wat er bij ons moet gebeuren, en dat is gewoon hard werken. En dan gaat het niet zozeer om iemands achtergrond en ervaring – alhoewel het natuurlijk wel belangrijk is waar je iemand kunt plaatsen –, maar veel meer over dat wij sturen op motivatie, en mensen weer terugbrengen naar reguliere arbeid.

Interviewer: Kees van Zwol is zo'n ex-gedetineerde. Ja, Kees, en dan wil iedereen natuurlijk weten: waarom zat je in de bak?

Kees van Zwol: Eh, ja, dat was een geweldsdelict. Ja, dat is heel heftig, om daarvoor gestraft te worden maar het, eh... het is me overkomen.

Interviewer: En uiteindelijk heb je acht maanden gezeten, en daarna moest je weer aan het werk. Was dat moeilijk?

Kees van Zwol: Ja, dat was ontegenwoordig moeilijk. Ja, als je vrijkomt, dan heb je in eerste instantie gewoon een stempel, en het is sowieso moeilijk om tegenwoordig ergens al aan de bak te komen. Ja, als je de juiste wegen weet, is het iets makkelijker, maar als je die niet kent, dan is het lang zoeken. Ja, je bent toch een ex-gedetineerde, en of je 'r nou wel of niet echt schuld aan hebt gehad, je hebt

gewoon een stempel, en d'r wordt toch een beetje anders naar je gekeken als je dan rechtstreeks wil solliciteren.

Interviewer: En nu ben je weer aan het werk. Is dat belangrijk?

Kees van Zwol: Ja, voor mij wel. Ja, het was voor mij heel belangrijk om weer mee te mogen doen, gewoon in de samenleving. De kans die ik hier heb gekregen, bevalt me echt uitstekend. Gewoon werken elke dag, regelmaat, onder de mensen komen, mensen weer opnieuw kunnen gaan vertrouwen, je eigen zelfvertrouwen terugkrijgen. Zo krijg je de kans om jezelf weer te bewijzen.

Interviewer: Hoe lang heb je eigenlijk naar werk gezocht?

Kees van Zwol: Zeven maanden ongeveer.

Interviewer: En dacht je toen wel eens: Als ik niks vind, dan gaat het weer mis?

Kees van Zwol: Nee, nee, dat niet, maar ik werd er wel soms moedeloos van. Ik ben op een leeftijd dat het sowieso niet makkelijk is om weer een baan te kunnen vinden, en, ja, voor sommigen ben je gewoon eigenlijk ook te duur, en heb je te weinig kwaliteiten. Dat zijn toch allemaal dingen die meespelen.

Interviewer: Meneer Kooijmans, Kees van Zwol is weer door uw bemiddeling aan het werk. Maar vertelt u uw klanten ook: 'Er komt nu een ex-gedetineerde langs?'

Dhr Kooijmans: Niet per se, maar mijn klanten weten wel dat we werken met mensen uit die doelgroepen. Dus we maken daar geen geheim van.

Interviewer: Maar mensen die gestolen hebben, bijvoorbeeld, die mogen zeker geen sloten vervangen, want dat doen jullie ook?

Dhr Kooijmans: Inderdaad, mensen die gestolen hebben, komen bij ons in principe niet achter de voordeur, want we willen niet de reputatie hebben dat we die dingen met elkaar verbinden. Ik vind ook dat mensen die dat soort delicten gepleegd hebben, die moeten daar ook de consequenties van dragen.

Interviewer: Maar daar gaat u toch helemaal niet over? Dat bepaalt de rechter toch?

Dhr Kooijmans: Natuurlijk, dat is zo, maar ik bepaal wel op welk werk ik de mensen inzet.

Interviewer: En is het alleen maar een positief verhaal, of zitten er ook nadelen aan?

Dhr Kooijmans: Toen we eraan begonnen, dacht ik dat we er veel moeite mee zouden hebben, hè, dus even los van de gedetineerden, maar meer in het algemeen, om de mensen te motiveren, dus dat ze op tijd aanwezig zijn, dat ze zich aan de afspraken houden, dat soort dingen. Nou, en wat blijkt nu? Die motivatie is werkelijk heel erg goed. We hebben veel klanten die er heel enthousiast op reageren, dus het werk stroomt eigenlijk binnen, meer dan verwacht. Dus tot nu toe kan ik alleen maar zeggen dat het een succesverhaal is. We zijn er vorig jaar januari mee begonnen. Het doel was: al helpen we maar één persoon per jaar, dan zijn we al heel erg tevreden, maar het zijn er nu al zeven die we permanent aan het werk hebben en, ja, waar het eindigt, daar heb ik eigenlijk geen idee van. Maar tot nu toe ben ik heel tevreden.